

مرکز فریمان

پایان نامه :

**برای دریافت دوره کارشناسی ارشد
رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی
گروه جغرافیا**

عنوان :

مقایسه تطبیقی روستاهای دارای طرح هادی با روستاهای فاقد طرح

(نمونه :بخش مرکزی شهرستان چناران)

حسن مومنی رفیع

استاد راهنما : دکتر مرضیه نوری

استاد مشاور: دکتر حسین رحیمی

تابستان ۹۰

چکیده

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی طرحها و برنامه های مختلفی با هدف دستیابی به توسعه روستایی و کاهش مهاجرت روستاییان به مناطق شهری اجرا شده که یکی از مهمترین آنها طرح هادی روستایی است. براساس اطلاعات موجود تا اواخر سال ۱۳۸۹ برای ۲۴۸۹۹ روستا طرح هادی تهیه و در ۹۹۱۲ روستا این طرحها به اجرا درآمده است. اما سوالات اصلی تحقیق این است که آیا اجرای طرح هادی بر میزان تمایل به مهاجرت، احساس رضایتمندی از زندگی در روستا، میزان احساس تعلق مکانی و میزان تمایل به سرمایه گذاری در روستاهایی که طرح هادی در آنجا اجرا شده مؤثر بوده است؟ برای سنجش میزان تأثیرگذاری اجرای طرح هادی بر متغیرهای مورد بحث ۳۰۰ نفر از افراد واقع در سنین ۱۹ تا ۳۵ سال به عنوان نمونه انتخاب شده و در دو گروه ۶-تایی از روستاهایی که طرح هادی در آنها اجرا شده و اجرا نشده مورد بررسی قرار گرفتند. برای آزمون فرضیات این تحقیق از آزمون یومن ویتنی استفاده شد. نتایج آزمون فرضیات بیانگر آن است که در سطح اطمینان ۹۵ درصد بین نظر افراد نمونه ساکن در روستاهایی که طرح هادی در آنجا اجرا شده و روستاهایی که طرح هادی در آنجا اجرا نشده از نظر میزان تمایل به مهاجرت و میزان تمایل به سرمایه گذاری در روستا تفاوت معناداری وجود ندارد. اما بین میزان احساس رضایتمندی از زندگی در روستا بین نظر افراد نمونه ساکن در دو گروه روستاهای مورد مطالعه با مقدار $P=0/0001$ در سطح اطمینان ۹۵ درصد تفاوت معناداری وجود دارد. همچنین بین میزان احساس تعلق مکانی به روستای محل زندگی افراد نمونه ساکن در دو گروه روستاهای مورد مطالعه در سطح اطمینان ۹۵ درصد و مقدار $P=0/045$ تفاوت معناداری وجود دارد. بنابراین در مجموع براساس نتایج این تحقیق می توان گفت که اجرای طرح هادی در کاهش سطح تمایل به مهاجرت و افزایش تمایل به سرمایه گذاری در بین افراد روستاهای مورد مطالعه تأثیری نداشته؛ اما باعث افزایش میزان رضایتمندی افراد از زندگی در روستا شده و همچنین تا حدودی در افزایش احساس تعلق مکانی نقش داشته است. در ضمن نتایج این تحقیق نشان داد که اجرای طرح هادی در روستاهای فاقد طرح و تکمیل طرح هادی در روستاهای داری طرح هادی به یکی از اولویتهای مورد درخواست روستاییان تبدیل شده است.

واژگان کلیدی: توسعه روستایی، طرح هادی، مهاجرت، رضایتمندی، تعلق مکانی، سرمایه گذاری، چناران

فصل اول : کلیات تحقیق

تحقیق	مسئله	بیان	۱-۱-
	2.....		
			۱-۲- اهداف تحقیق.....
	3.....		
			۱-۳- پیشینه تحقیق.....
	۴.....		
			۱-۴- بیان فرضیه ها.....
	۷.....		
			۱-۵- روش تحقیق.....
	8.....		
			۱-۶- روشها و ابزار گرد آوری اطلاعات.....
	8.....		
			۱-۷- جامعه آماری تحقیق.....
	۸.....		
			۱-۸- تعداد نمونه و روشهای نمونه گیری .....
	۸.....		
			۱-۹- موانع و مشکلات تحقیق.....
	۱۰.....		
			۱-۱۰- مدل مفهومی روش تحقیق .....
	۱۱.....		

فصل دوم: مبانی نظری تحقیق

			۱-۲- مقدمه.....
	۱۳.....		
			۲-۲- مفهوم توسعه .....
	۱۴.....		

عنوان

صفحه

- ۳-۲- تعریف روستا..... ۱۶
- ۴-۲- مفهوم توسعه روستایی..... ۱۶
- ۵-۲- الگوهای توسعه روستایی ۲۰
- ۶-۲- نظریه های مهاجرت..... ۲۲
- ۷-۲- رویکردها و راهبردهای توسعه روستایی..... ۲۸
- ۸-۲- رویکرد فیزیکی و کالبدی ۳۸
- جمع بندی و نتیجه گیری..... ۴۱

فصل سوم : جایگاه برنامه های کالبدی در برنامه های توسعه روستایی ایران

- ۱-۳- مقدمه ۴۴
- ۲-۳- تحولات برنامه ریزی توسعه روستایی در ایران..... ۴۴
- ۲-۳-۱- جایگاه توسعه و عمران روستایی با تاکید بر طرح های توسعه کالبدی..... ۴۵
- ۳-۲-۱- برنامه هفت ساله عمرانی اول ۴۶
- ۳-۲-۱-۲- برنامه هفت ساله عمرانی دوم ۴۶
- ۳-۲-۱-۳- برنامه پنج ساله عمرانی سوم ۴۷

عنوان	۴-۱-۲-۳- برنامه پنج ساله عمرانی چهارم	۴۷
صفحه		
	۵-۱-۲-۳- برنامه پنج ساله عمرانی پنجم.....	۴۸
	۶-۱-۲-۳- برنامه پنج ساله عمرانی ششم.....	۴۹
	۷-۱-۲-۳- برنامه پنج ساله اول توسعه	۵۱
	۸-۱-۲-۳- برنامه پنج ساله دوم توسعه.....	۵۲
	۹-۱-۲-۳- برنامه پنج ساله سوم توسعه.....	۵۳
	۱۰-۱-۲-۳- برنامه پنج ساله چهارم توسعه	۵۵
	۳-۳- نظریه تاثیرگذار بر برنامه های توسعه کشور	۵۶
	۴-۳- اثرات راهبردهای توسعه در برنامه عمرانی کشور	۵۸
	۵-۳- تجارب کشورها در رابطه با طرح های توسعه کالبدی	۵۹
	۶-۳- طرح های توسعه کالبدی در ایران	۶۴
	۱-۶-۳- طرح ساماندهی فضایی و کالبدی سکونتگاههای روستایی.....	۶۴
	۲-۶-۳- طرح امکان سنجی تجمیع روستاهای پراکنده.....	۶۵
	۳-۶-۳- طرح ساماندهی روستاهای پراکنده.....	۶۶
	۴-۶-۳- طرح ساماندهی فضاها و مراکز روستایی.....	۶۶
	۷-۳- تاریخچه طرح های هادی.....	۶۷

عنوان	صفحه
۳-۷-۱- طرح های هادی و بهسازی.....	۶۹
۳-۷-۲- مفهوم بهسازی	۶۹
۳-۷-۳- مفهوم طرح های هادی	۷۲
۳-۷-۴- اهداف طرح های هادی	۷۲
۳-۷-۵- چگونگی روند تهیه طرح های هادی	۷۴
۳-۷-۶- مراجع و مراحل تصویب طرح های هادی	۷۶
۳-۷-۷- عملکرد تهیه طرح های هادی در کشور.....	۷۹
۳-۷-۸- فعالیتهای اجرایی بنیاد مسکن	۸۱
۳-۷-۹- تعداد طرح های تهیه شده در خراسان رضوی.....	۸۱
۳-۷-۱۰- وضعیت طرح های هادی شهرستان چناران.....	۸۲
جمع بندی و نتیجه گیری	۸۵

فصل چهارم : ویژگیهای طبیعی، اقتصادی، اجتماعی بخش مرکزی چناران

۴-۱- مقدمه.....	۹۰
۴-۲- معرفی منطقه مورد مطالعه.....	۹۰
۴-۲-۱- موقع نسبی بخش مرکزی شهرستان چناران.....	۹۰

عنوان	صفحه
۴-۲-۳- موقع ریاضی بخش مرکزی شهرستان چناران.....	۹۰
۴-۳- تقسیمات سیاسی و اداری شهرستان چناران.....	۹۰
۴-۴- توپوگرافی و زمین شناسی منطقه مورد مطالعه.....	۹۴
۴-۵- وضعیت زمین شناسی	۹۷
۴-۶- خاک.....	۱۰۱
۴-۷- پوشش گیاهی.....	۱۰۳
۴-۸- مراتع.....	۱۰۴
۴-۹- وضعیت اقلیم.....	۱۰۶
۴-۱۰- منابع آبی.....	۱۱۳
۴-۱۱- ویژگی های انسانی.....	۱۱۷
۴-۱۲- سطح سواد در بخش مرکزی شهرستان چناران.....	۱۲۸
۴-۱۳- اشتغال و تعداد بیکاران بخش مرکزی شهرستان چناران.....	۱۲۹
۴-۱۴- وضعیت مهاجرت.....	۱۳۰
۴-۱۵- ویژگی های اقتصادی.....	۱۳۱
۴-۱۵-۱- کشاورزی.....	۱۳۱

عنوان	صفحه
۱۶-۴- باغداری.....	۱۳۹
۱۷-۴- فعالیتهای دامداری.....	۱۴۳
۱۸-۴- فعالیتهای زنبورداری.....	۱۴۴
۱۹-۴- فعالیتهای پرورش ماهی.....	۱۴۴
۲۰-۴- درآمد روستایی در بخش دام شهرستان چناران	۱۴۵
۲۱-۴- فعالیتهای صنعتی.....	۱۴۶
۱-۲۱-۴- فعالیتهای صنایع دستی.....	۱۴۶
۲-۲۱-۴- فعالیتهای صنایع تولیدی.....	۱۴۶
۲۲-۴- بررسی معادن در بخش مرکزی شهرستان چناران	۱۴۹
۲۳-۴- بررسی وضعیت دسترسی به خدمات و امکانات بخش مرکزی شهرستان چناران.....	۱۵۱
۲۴-۴- بررسی راه های ارتباطی و وسایل ارتباط جمعی در بخش مرکزی شهرستان چناران	۱۵۳
جمع بندی و نتیجه گیری.....	۱۵۴

فصل پنجم : یافته های توصیفی تحقیق

۱-۵- مقدمه.....	157
۲-۵- یافته توصیفی روستاهای نمونه.....	.....

.....	۱-۲-۵- موقعیت طبیعی روستاهای نمونه.....	157
158.....	۲-۲-۵- موقعیت ارتباطی روستاهای نمونه.....	
	۳-۲-۵- شکل روستاهای	
159.....	نمونه.....	
	۴-۲-۵- تعداد خدمات در روستاهای نمونه...	
	159.....	
۱۶۰.....	۳-۵- یافته های توصیفی روستائیان نمونه تحقیق.....	
۱۶۰.....	۱-۳-۵- ترکیب سنی افراد نمونه تحقیق.....	
۱۶۰.....	۲-۳-۵- ترکیب جنسی افراد نمونه تحقیق.....	
۱۶۱.....	۳-۳-۵- میزان تحصیلات افراد نمونه تحقیق.....	
۱۶۲.....	۴-۳-۵- نوع فعالیت روستائیان نمونه تحقیق.....	
۱۶۲.....	۵-۳-۵- میزان احساس رضایتمندی از زندگی در روستا.....	
	۶-۳-۵- میزان احساس تعلق مکانی به روستا.....	
	165.....	
	۷-۳-۵- میزان تمایل افراد به مهاجرت از روستا به شهر.....	
	166	
	۸-۳-۵- مقاصد مورد تمایل افراد نمونه برای مهاجرت از روستا	
	167.....	

۹-۳-۵- میزان تمایل افراد نمونه به سرمایه گذاری در روستا 168

فصل ششم : آزمون فرضیات و نتیجه گیری و ارائه پیشنهاد

صفحه	عنوان
171	۶-۱- مقدمه
171	۶-۲- آزمون فرضیه اول
173	۶-۳- آزمون فرضیه دوم
176	۶-۴- آزمون فرضیه سوم
179	۶-۵- آزمون فرضیه چهارم
181	۶-۶- پاسخ گویی به سولات تحقیق
185	۶-۷- جمع بندی و نتیجه گیری
190	۶-۸- پیشنهادات

فهرست جداول

عنوان

صفحه

- جدول ۱-۱- تعداد افراد نمونه تحقیق به ترتیب در روستاهای فاقد طرح و دارای طرح ۱۰
- جدول ۱-۲- محققان و دیدگاه آنها در مورد مهاجرت ۲۸
- جدول ۱-۳- اعتبارات روستایی در برنامه پنجم ۴۶
- جدول ۲-۳- عملکرد خراسان رضوی ، جنوبی و شمالی در خصوص اجرا و تهیه طرح های هادی ۸۱
- جدول ۳-۳- تهیه و اجرای طرح های هادی بخش مرکزی شهرستان چناران ۸۳
- جدول ۳-۴- تهیه و اجرای طرح های هادی بخش گلپهار شهرستان چناران ۸۴
- جدول ۱-۴- تقسیمات سیاسی اداری شهرستان چناران سال ۱۳۸۳ ..... ۹۱
- جدول ۲-۴- تعداد روستاهای بالای ۲۰ خانوار در بخش مرکزی شهرستان چناران ۹۴
- جدول ۳-۴- وضعیت منابع طبیعی شهرستان چناران ۱۰۵
- جدول ۴-۴- مراتع شهرستان چناران به لحاظ کیفیت ۱۰۵
- جدول ۵-۴- متوسط درجه حرارت و حداکثر دما و حداقل دما در بخش مرکزی ۱۰۷

جدول ۴-۶- میانگین بارش ماهیانه و سالانه ایستگاه گلمکان چناران ۱۳۶۴ الی ۱۳۸۷ ..... ۱۰۸

جدول ۴-۷- میزان رطوبت نسبی ماهیانه ایستگاه گلمکان چناران طی سالهای ۱۳۶۴ الی ۱۳۸۷ ..... ۱۰۹

جدول ۴-۸- تعداد روزهای یخبندان در منطقه مورد مطالعه (۱۳۶۴-۱۳۸۷) ۱۱۰

عنوان

صفحه

جدول ۴-۹- تعداد بادهای غالب در منطقه مورد مطالعه ۱۱۱

جدول ۴-۱۰- تعیین نوع اقلیم در بخش مرکزی شهرستان چناران ۱۱۲

جدول ۴-۱۱- منابع آبی بخش مرکزی شهرستان چناران در سال ۱۳۸۶ ..... ۱۱۴

جدول ۴-۱۲- تعداد سدها در بخش مرکزی شهرستان چناران در سال ۱۳۸۶ ..... ۱۱۶

جدول ۴-۱۳- جمعیت نقاط روستایی و شهری در ایران، خراسان و چناران (آمار نفوس مسکن) ۱۱۸

جدول ۴-۱۴- جمعیت نقاط روستایی و شهری چناران ۱۱۹

جدول ۴-۱۵- جمعیت نقاط روستایی چناران با احتساب تمام روستاها در سال ۱۳۸۵ ..... ۱۲۰

جدول ۴-۱۶- جمعیت نقاط روستایی چناران با احتساب روستاهای بالای ۲۰ خانوار در سال ۱۳۸۵ ..... ۱۲۳

جدول ۴-۱۷- مشخصات جمعیتی بخش مرکزی شهرستان چناران به تفکیک دهستان در سال ۱۳۸۵ ..... ۱۲۳

جدول ۴-۱۸- ترکیب جنسی زنان و مردان در بخش مرکزی شهرستان چناران ۱۳۸۵ ..... ۱۲۵

جدول ۴-۱۹- جمعیت ۶ ساله و ده ساله و بیشتر در بخش مرکزی شهرستان چناران سال ۱۳۸۵ ..... ۱۲۵

جدول ۴-۲۰- نرخ رشد در چناران، بخش مرکزی، استان خراسان رضوی و کشور ۱۲۸

جدول ۴-۲۱- سطح سواد در بخش مرکزی شهرستان چناران سال ۱۳۸۵..... ۱۲۹

جدول ۴-۲۲- شاغلین و بیکاران در بخش مرکزی شهرستان چناران سال ۱۳۸۵..... ۱۳۰

جدول ۴-۲۳- سطوح زیر کشت اراضی دیم و آبی در شهرستان چناران..... ۱۳۲

جدول ۴-۲۴- سطح زیر کشت و راندمان کشاورزی در سال محصولات ۱۳۸۶..... ۱۳۳

عنوان

صفحه

جدول ۴-۲۵- وضعیت نظام محصولات رزاعی در شهرستان چناران..... ۱۳۵

جدول ۴-۲۶- بررسی سطح مکانیزاسیون در شهرستان چناران سال ۱۳۸۶..... ۱۳۶

جدول ۴-۲۷- هزینه های مختلف کاشت، داشت، برداشت در محصولات کشاورزی در بخش مرکزی..... ۱۳۷

جدول ۴-۲۸- بررسی درآمدهای روستایی در بخشهای زراعی شهرستان چناران..... ۱۳۸

جدول ۴-۲۹- سطح زیر کشت، میزان تولید و عملکرد محصولات باغی در چناران(سال ۱۳۸۷)..... ۱۴۰

جدول ۴-۳۰- سطح زیر کشت، میزان تولید و عملکرد محصولات باغی در چناران..... ۱۴۱

جدول ۴-۳۱- قیمت بعضی از محصولات باغی شهرستان چناران..... ۱۴۲

جدول ۴-۳۲- تعداد دام به تفکیک در شهرستان چناران ۱۳۸۶..... ۱۴۳

جدول ۴-۳۳- تعداد دام به تفکیک در بخش مرکزی شهرستان چناران سال ۱۳۸۶..... ۱۴۵

جدول ۴-۳۴- تولیدات دامی شهرستان چناران در سال ۱۳۸۷..... ۱۴۶

جدول ۴-۳۵- واحدهای صنعتی فعال چناران به تفکیک سرمایه، تولید و شاغلین سال ۱۳۸۵..... ۱۴۷

جدول ۴-۳۶- صنایع فعال تاسیس شده در شهرستان چناران به تفکیک تعداد و شاغلین سال ۱۳۸۲..... ۱۴۸

جدول ۴-۳۷- تعداد طرح های جواز تاسیس به تفکیک تعداد و شاغلین سال ۱۳۸۲..... ۱۴۹

جدول ۴-۳۸- معادن مجاز در شهرستان چناران سال ۱۳۸۲..... ۱۵۰

جدول ۴-۳۹- معادن در حال بهره برداری شهرستان چناران تا سال ۱۳۸۲..... ۱۵۰

عنوان

صفحه

جدول ۴-۴۰- شاخص خدمات و امکانات در دهستانهای شهرستان چناران سال ۱۳۸۵..... ۱۵۲

جدول ۵-۱- موقعیت طبیعی روستاهای نمونه ۱۵۷

جدول ۵-۲- موقعیت ارتباطی روستاهای نمونه ۱۵۸

جدول ۵-۳- شکل روستاهای نمونه..... ۱۵۹

جدول ۵-۴- طبقه بندی روستاهای نمونه تحقیق بر اساس میزان برخورداری از خدمات مختلف ۱۵۹

جدول ۵-۵- ترکیب سنی افراد نمونه به تفکیک وضعیت اجرا یا عدم اجرای طرح هادی ۱۶۰

جدول ۵-۶- ترکیب جنسی افراد نمونه به تفکیک وضعیت اجرا یا عدم اجرای طرح هادی..... ۱۶۱

جدول ۵-۷- میزان تحصیلات افراد نمونه به تفکیک وضعیت اجرا یا عدم اجرای طرح هادی ۱۶۱

جدول ۵-۸- نوع فعالیت شغلی افراد نمونه به تفکیک وضعیت اجرا یا عدم اجرای طرح هادی..... ۱۶۲

جدول ۵-۹- میزان رضایتمندی از زندگی در روستا از نظر افراد مورد نمونه ۱۶۳

جدول ۵-۱۰- میزان رضایتمندی افراد نمونه از امکانات مختلف موجود در روستا ۱۶۵

جدول ۵-۱۱- میزان احساس تعلق مکانی به روستا از نظر روستاهای نمونه به تفکیک ۱۶۶

جدول ۵-۱۲- میزان تمایل به مهاجرت از روستا به شهر افراد نمونه تحقیق..... ۱۶۷

جدول ۵-۱۳- مقاصد مهاجرین روستاییان نمونه تحقیق به تفکیک ۱۶۸

جدول ۵-۱۴- میزان تمایل افراد نمونه تحقیق به سرمایه گذاری در روستا ۱۶۹

جدول ۶-۱- نتایج آزمون معناداری تفاوت میزان تمایل به مهاجرت در بین افراد نمونه..... ۱۷۲

عنوان

صفحه

جدول ۶-۲- میزان تمایل به مهاجرت از روستا به شهر در روستاهای مورد مطالعه به تفکیک گروه سنی..... ۱۷۳

جدول ۶-۳- میزان تمایل به مهاجرت از روستا به شهر در روستاهای مورد مطالعه به تفکیک میزان تحصیلات..... ۱۷۳

جدول ۶-۴- نتایج آزمون همبستگی پیرسون بین میزان تمایل به مهاجرت و متغیرهای سن و تحصیلات ۱۷۳

جدول ۶-۵- نتایج آزمون معناداری تفاوت میزان رضایتمندی از زندگی در روستا در بین افراد نمونه..... ۱۷۵

جدول ۶-۶- میزان رضایتمندی از زندگی در روستا به تفکیک گروه‌های مختلف سنی افراد نمونه ۱۷۵

جدول ۶-۷- میزان رضایتمندی از زندگی در روستا به تفکیک میزان تحصیلات افراد نمونه ۱۷۵

جدول ۶-۸- نتایج آزمون همبستگی پیرسون بین میزان رضایتمندی از زندگی در روستا

و متغیرهای سن و تحصیلات ۱۷۶

جدول ۶-۹- نتایج آزمون معناداری تفاوت میزان تمایل به سرمایه گذاری در روستا در بین افراد نمونه..... ۱۷۷

جدول ۶-۱۰- میزان تمایل به سرمایه گذاری در روستا به تفکیک گروه‌های مختلف سنی افراد نمونه ۱۷۷

جدول ۶-۱۱- میزان تمایل به سرمایه گذاری در روستا به تفکیک میزان تحصیلات افراد نمونه ۱۷۸

جدول ۶-۱۲- نتایج آزمون همبستگی پیرسون بین میزان تمایل به سرمایه گذاری در روستا
و متغیرهای سن و تحصیلات ۱۷۹

جدول ۶-۱۳- نتایج آزمون معناداری تفاوت میزان احساس تعلق مکانی به روستا در بین افراد نمونه ۱۸۰

جدول ۶-۱۴- میزان احساس تعلق مکانی به روستا به تفکیک گروه‌های مختلف سنی افراد نمونه ۱۸۰

جدول ۶-۱۵- نتایج آزمون همبستگی پیرسون بین میزان احساس تعلق مکانی به روستا
و متغیرهای سن و تحصیلات ۱۸۱

عنوان

صفحه

جدول ۶-۱۶- اولویت مشکلات مختلف از نظر افراد نمونه ساکن در روستاهای فاقد طرح هادی ۱۸۲

جدول ۶-۱۷- اولویت مشکلات مختلف از نظر افراد نمونه ساکن در روستاهای دارای طرح هادی ۱۸۲

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
نمودار ۱-۲ - ابعاد توسعه پایدار روستایی.....	۳۶
نمودار ۲-۲ - اهداف توسعه پایدار روستایی.....	۳۷
نمودار ۱-۳ - تعداد تهیه و اجرای طرح های هادی شهرستان چناران	۸۵
نمودار ۴-۱ - تغییرات درجه حرارت در منطقه مورد مطالعه (۱۳۶۴-۱۳۸۷).....	۱۰۸
نمودار ۴-۲ - رطوبت نسبی در منطقه مورد مطالعه (۱۳۶۴-۱۳۸۷).....	۱۰۹
نمودار ۴-۳ - تعداد روزهای یخبندان در منطقه مورد مطالعه (۱۳۶۴-۱۳۸۷).....	۱۱۰
نمودار ۴-۴ - هرم گروه های سنی در بخش مرکزی شهرستان سال ۱۳۸۵.....	۱۲۶
نمودار ۵-۱ - موقعیت طبیعی روستاهای نمونه.....	۱۵۸

- نمودار ۵-۲- میزان رضایتمندی از زندگی در روستاهای نمونه ۱۶۴
- نمودار ۵-۳- میزان احساس تعلق مکانی در بین افراد نمونه ۱۶۶
- نمودار ۵-۴- میزان تمایل افراد نمونه به مهاجرت از روستاها ۱۶۷
- نمودار ۵-۵- مقصد مهاجرت در روستاهای نمونه ۱۶۸
- نمودار ۵-۶- میزان تمایل افراد نمونه به سرمایه گذاری ۱۶۹
- نمودار ۶-۱- اولویت مشکلات مختلف از نظر افراد نمونه ساکن در روستاهای فاقد طرح ۱۸۲
- نمودار ۶-۲- اولویت مشکلات مختلف از نظر افراد نمونه ساکن در روستاهای دارای طرح ۱۸۴

فهرست نقشه ها

عنوان	صفحه
نقشه ۴-۱- موقعیت سیاسی بخش مرکزی در شهرستان چناران.....	۹۲
نقشه ۴-۲- موقعیت روستاها و بخش مرکزی شهرستان چناران.....	۹۳
نقشه ۴-۳- توپوگرافی بخش مرکزی شهرستان چناران.....	۹۵
نقشه ۴-۴- تعیین شیب در بخش مرکزی شهرستان چناران.....	۹۶
نقشه ۴-۵- مدل رقومی ارتفاع بخش مرکزی شهرستان چناران.....	۹۹
نقشه ۴-۶- وضعیت زمین شناسی بخش مرکزی شهرستان چناران.....	۱۰۰
نقشه ۴-۷- وضعیت خاکهای بخش مرکزی شهرستان چناران.....	۱۰۲

نقشه ۴-۸- کاربری اراضی و پوشش گیاهی بخش مرکزی شهرستان چناران..... ۱۰۴

نقشه ۴-۹- منابع آب بخش مرکزی شهرستان چناران..... ۱۱۵

نقشه ۴-۱۰- نقشه طبقه بندی روستاهای بخش مرکزی شهرستان چناران..... ۱۲۱

نقشه ۴-۱۱- نقشه طبقه بندی روستاهای بخش مرکزی شهرستان چناران..... ۱۲۲

فهرست اشکال

عنوان	صفحه
شکل ۱-۱- مدل مفهومی روش تحقیق.....	۱۲
شکل ۳-۱- فرآیند تهیه تصویب و اجرای طرح هادی روستایی.....	۷۶
شکل ۳-۱- ارکان اجرایی طرح هادی روستایی.....	۷۷

پیشگفتار

برنامه ریزی برای توسعه روستایی در ایران سابقه ای طولانی دارد. یکی از طرحهایی که در قالب رویکرد توسعه زیرساختهای کالبدی از دهه ۱۳۶۰ تا کنون دنبال می شود. تهیه و اجرای طرح های هادی روستایی است. براساس اطلاعات موجود تا اواخر سال ۱۳۸۹ برای ۲۴۸۹۹ روستا طرح هادی تهیه و در ۹۹۱۲ روستا این طرحها به اجرا درآمده است. طرح هادی روستایی براساس آیین نامه نحوه بررسی و تصویب طرح های توسعه و عمران محلی، ناحیه ای، منطقه ای، ملی و مقررات شهرسازی و معماری کشور عبارت است از طرحی که ضمن ساماندهی و اصلاح بافت موجود، میزان و مکان گسترش آتی و نحوه استفاده از زمین برای عملکردهای مختلف از قبیل مسکونی، تجاری، کشاورزی، تاسیسات و تجهیزات عمومی روستا را برحسب مورد در قالب مصوبات طرح های ساماندهی فضا و سکونتگاههای روستایی یا طرح جامع ناحیه ای تعیین می نماید. به عبارتی دیگر طرح هادی عبارت از تجدید حیات و هدایت روستا به لحاظ ابعاد اجتماعی و اقتصادی و فیزیکی.

یکی از مهمترین اهداف اجرای طرحهای مختلف توسعه روستایی و بویژه طرحهای هادی کاهش مهاجرت روستاییان به مناطق شهری بوده است. با توجه به این مسأله سوالات اصلی این پایان نامه این است که آیا اجرای طرح هادی بر میزان تمایل به مهاجرت، احساس رضایتمندی از زندگی در روستا، میزان احساس تعلق مکانی و میزان تمایل به سرمایه گذاری در روستاهایی که طرح هادی در آنجا اجرا شده مؤثر بوده است؟

معمول آن است که برای ارزیابی اثرات طرحها، روستاهایی را مورد مطالعه قرار می دهند که طرح در آنها اجرا شده است؛ اما در این تحقیق برای آنکه نتایج ملموس تر و واقعی تری بدست آید دو گروه از روستاهایی که طرح هادی در آنها اجرا شده و روستاهایی که طرح هادی در آنها اجرا نشده از نظر متغیرهای تحقیق مورد مقایسه قرار گرفته اند. بدین منظور تلاش شد دو گروه از روستاهایی مورد مقایسه قرار گیرند که تا حد امکان از نظر ویژگیهای طبیعی، اقتصادی، اجتماعی و حتی دسترسی ها همگن باشند. بدین منظور در این پایان نامه ۶ روستای دارای طرح هادی و ۶ روستای فاقد طرح هادی از بخش مرکزی شهرستان چناران انتخاب و با استفاده از روش توصیفی و تحلیلی مورد بررسی قرار گرفتند. حجم نمونه در این تحقیق با استفاده از فرمول کوکران ۳۰۰ نفر تعیین شد که این تعداد از بین افراد واقع در سنین ۱۹ تا ۳۵ سال انتخاب شدند. شایان ذکر اینکه حجم نمونه مختص به هر روستا با روش طبقه بندی